

ZWIĄZEK
PRACODAWCÓW
POLSKA MIEDŹ
THE POLISH COPPER EMPLOYERS' ASSOCIATION

Monitoring legislacji europejskiej

Monitoring działań w UE (legislacja, publikacje) – 21 lipca 2021 r.

- **Informacje generalne – dokumenty strategiczne**

System handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych - Dyrektywa 2003/87/WE z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE

Na jej mocy ustanawia się unijny system handlu uprawnieniami do emisji (ETS). Unijny system handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) to pierwszy – i jak dotąd zdecydowanie największy – międzynarodowy system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych; obejmuje niemal 11 tys. elektrowni i zakładów produkcyjnych w 28 państwach UE, a także w Islandii, Norwegii i Liechtensteinie, jak również emisje generowane przez przemysł lotniczy.

Akt prawny stanowi podstawę unijnej polityki mającej na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu i zmierza do ograniczania emisji gazów cieplarnianych w efektywny pod względem kosztów i skuteczny gospodarczo sposób. Opiera się na zasadzie „pułapów i handlu”. Limity ustalane są dla całkowitej ilości danych gazów cieplarnianych, jaka może zostać wyemitowana przez fabryki, elektrownie i inne zakłady objęte systemem. Limit jest z czasem zmniejszany w celu redukcji całkowitej ilości emisji. System umożliwia handel uprawnieniami do emisji w taki sposób, aby całkowita ilość emisji pochodzących z zakładów i lotnictwa nie przekraczała limitu oraz aby umożliwić podejmowanie najkorzystniejszych środków do zmniejszenia emisji.

Zgodnie z protokołem z Kioto w sprawie zmian klimatu, który został uzgodniony w grudniu 1997 r., UE zobowiązała się ograniczyć emisje gazów cieplarnianych w latach 2008–2012 o 8% w stosunku do poziomu z 1990 r. W odniesieniu do drugiego okresu rozliczeniowego protokołu z Kioto (2013–2020) uzgodniono, że emisje zostaną ograniczone jeszcze bardziej – do 20% w perspektywie 2020 r. w stosunku do poziomu z 1990 r. W ramach czwartego etapu systemu EU ETS (2021–2030) UE zamierzała ograniczyć emisje o co najmniej 40% w perspektywie roku 2030, zgodnie z przyjętym w 2015 r. porozumieniem paryskim w sprawie zmian klimatu. Aby osiągnąć te cele, UE ustanowiła system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Każde uprawnienie dotyczy emisji 1 tony CO₂ lub ekwiwalentu CO₂ w konkretnym okresie. 14 lipca 2021 r. Komisja Europejska przyjęła pakiet wniosków legislacyjnych mających na celu dostosowanie polityki UE w dziedzinie klimatu, energii, użytkowania gruntów, transportu i opodatkowania w taki sposób, aby obniżyć emisje gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 proc. do 2030 r. – w porównaniu z poziomami z 1990 r (Fit for 55).

Na przestrzeni kolejnych lat ewolucji systemu państwa UE kilkakrotnie zmieniały ten akt prawny. Najnowsze zmiany uzgodniono w marcu 2018 r. Obecnie trwają konsultacje kolejnej zmiany dyrektywy. Ramy prawne mające zastosowanie w czwartym etapie EU ETS zostały zmienione w 2018 r., aby zapewnić redukcję emisji pozwalającą UE osiągnąć cel na rok 2030. Zmiany obejmowały między innymi wzmocnienie roli systemu EU ETS jako siły napędowej inwestycji poprzez zwiększenie tempa rocznej redukcji pułapów do 2,2 proc. począwszy od 2021 r. oraz wzmocnienie rezerwy stabilności rynkowej (mechanizmu ustanowionego przez UE w celu zredukowania nadwyżek uprawnień do emisji na rynku emisji oraz zwiększenia odporności systemu EU ETS na przyszłe wstrząsy). Wprowadzenie rezerwy stabilności

rynkowej w 2019 r. spowodowało podwyższenie i stabilizację cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla. To z kolei pomogło zredukować z roku na rok całkowite emisje o 9 proc. w 2019 r. (redukcja emisji z produkcji energii elektrycznej i ciepła o 14,9 proc., a w przemyśle wytwórczym o 1,9 proc.).

System ma zastosowanie do:

- elektrowni;
- wielu różnych energochłonnych sektorów przemysłu;
- statków powietrznych wykonujących loty między lotniskami w UE, Norwegii i Islandii;
- emisji:
 - dwutlenku węgla (CO₂)
 - podtlenku azotu
 - perfluorowęglowodorów
 - metanu
 - wodorofluorowęglowodorów oraz
 - heksafluorku siarki.

Począwszy od dnia 1 stycznia 2005 r. operatorzy podejmujący wszystkie działania, o których mowa w dyrektywie, muszą umarzać odpowiednią liczbę uprawnień do emisji odpowiadającą ich emisjom gazów cieplarnianych. Całkowita liczba uprawnień wydawanych w UE jest rokrocznie zmniejszana: o 1,74% w latach 2013–2020 oraz o 2,2% od 2021 r. Począwszy od 2021 r. 57% uprawnień będzie sprzedawanych na aukcjach. Przynajmniej połowa wpływów uzyskiwanych przez państwa UE musi być przeznaczana na cele związane z klimatem.

Uprawnienia:

- mogą być przenoszone między instalacjami, liniami lotniczymi i uczestnikami rynku w UE oraz do państw trzecich, w których są one uznawane (obecnie nie uznaje ich żadne państwo);
- wydawane począwszy od dnia 1 stycznia 2013 r. są ważne bezterminowo;
- wydawane począwszy od dnia 1 stycznia 2021 r. nie mogą być wykorzystywane w celu zapewnienia zgodności w etapie trzecim (2013–2020).

Ustanowione zostaną dwa nowe mechanizmy finansowania rozwiązań niskoemisyjnych:

- fundusz modernizacyjny będzie wspierał modernizację projektów inwestycyjnych w sektorze energii i systemów energetycznych w tych państwach UE, w których w 2013 r. produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca według cen rynkowych wynosił poniżej 60% średniej unijnej; 2% całkowitej liczby uprawnień w latach 2021–2030 będzie sprzedawana na aukcji w celu ustanowienia tego funduszu;
- fundusz innowacyjny będzie wspierał projekty demonstracyjne innowacyjnych rozwiązań technologicznych i przełomowych innowacji w sektorach objętych systemem EU ETS, co obejmuje nowatorskie odnawialne źródła energii, wychwytywanie i wykorzystywanie dwutlenku węgla oraz magazynowanie energii; dostępne środki będą odpowiadały wartości rynkowej co najmniej 450 mln uprawnień w chwili ich sprzedaży na aukcji.

Państwa członkowskie UE:

- wydają uprawnienia;
- dopilnowują, aby podmioty otrzymujące uprawnienia monitorowały i corocznie raportowały emisje;

- począwszy od 2019 r. sprzedają na aukcjach wszystkie uprawnienia, które nie są przyznawane bezpłatnie lub które nie zostały umieszczone w rezerwie stabilności rynkowej;
- określają, w jaki sposób wykorzystywać dochody uzyskiwane z aukcji. Mogą one na przykład podejmować środki mające na celu:
 - rozwój energii ze źródeł odnawialnych i zwiększanie efektywności energetycznej;
 - unikanie wylesiania;
 - bezpieczne wychwytywanie i składowanie CO₂;
 - propagowanie niskoemisyjnego transportu publicznego;
 - poprawę funkcjonowania sieci ciepłowniczych;
 - finansowanie działań pozwalających przeciwdziałać zmianie klimatu w państwach rozwijających się;
- przekazują Komisji, do dnia 30 września 2019 r., wykaz instalacji objętych zakresem dyrektywy oraz szczegółowe informacje na temat tych instalacji, na okres pięciu lat rozpoczynający się w dniu 1 stycznia 2021 r. Wykazy na kolejne okresy są przedkładane co pięć lat po tej dacie;
- do dnia 28 lutego każdego roku wydają liczbę uprawnień, które mają być przydzielone w danym roku;
- przekazują Komisji roczne sprawozdanie dotyczące stosowania dyrektywy;
- zapewniają, że uprawnienia mogą być przenoszone między instalacjami w UE, a także do państw trzecich, w których są one uznawane;
- wprowadzają skuteczne kary za wszelkie naruszenia przepisów. Operatorzy, którzy nie dysponują wystarczającą liczbą uprawnień, płacą kary w wysokości 100 EUR za każdą wyemitowaną tonę CO₂.

Komisja Europejska:

- przedkłada Radzie i Parlamentowi Europejskiemu coroczne sprawozdanie na temat funkcjonowania systemu EU ETS i realizacji dotyczących go strategii politycznych w dziedzinie klimatu i energii;
- może określać przepisy techniczne niezbędne do stosowania aktu podstawowego;
- utrzymuje niezależny rejestr transakcji, w którym odnotowuje się własność, wydanie, przeniesienie i anulowanie uprawnień.

Więcej informacji: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A02003L0087-20200101>

- **Prowadzone procesy konsultacyjne:**

1. Fit for 55 – rewizja unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS)

Ostatnia faza konsultacji publicznych w sprawie unijnych przepisów dotyczących unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS) (Dyrektywa ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie 2003/87/EC) – III Etap legislacyjny – Przyjęcie przez Komisję. Ostateczny termin na przesłanie opinii to 15 września 2021 r.

W komunikacie „Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r.” Komisja zaproponowała cel ograniczenia do 2030 r. emisji gazów cieplarnianych netto w gospodarce UE o co najmniej 55% w stosunku do poziomu z 1990 r. Celem tych konsultacji jest zebranie opinii

zainteresowanych stron na temat przeglądu dyrektywy w sprawie handlu emisjami, w tym na temat roli dyrektywy EU ETS i jej wkładu w ogólne cele klimatyczne na 2030 r. Komisja pragnie zgromadzić informacje na temat m.in.: przeciwdziałania ryzyku ucieczki emisji, ewentualnego rozszerzenia dyrektywy EU ETS (na np. transport, budownictwo i sektor morski), rezerwy stabilności rynkowej, wykorzystania dochodów oraz mechanizmów wsparcia rozwiązań niskoemisyjnych. Konsultacje dotyczące dyrektywy EU ETS są publikowane jednocześnie z konsultacjami na temat rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego, rozporządzenia LULUCF oraz rozporządzenia w sprawie norm emisji CO₂ dla samochodów osobowych i dostawczych.

Komisja zaproponowała podniesienie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych na 2030 r. do co najmniej 55 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r., aby do 2050 r. UE mogła przejść na neutralność klimatyczną (Fit for 55).

Komisja dokona przeglądu wszystkich odnośnych polityk UE z uwzględnieniem tego celu, w tym systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS), i proponuje rozszerzenie systemu na kolejne sektory gospodarki. Dokona również przeglądu rezerwy stabilności rynkowej ETS na potrzeby obsługi niewykorzystanych uprawnień do emisji po trzech latach funkcjonowania.

Link: <https://pracodawcy.pl/fit-for-55-rewizja-unijnego-systemu-handlu-uprawnieniami-do-emisji-ets/>

2. Fit for 55: Rozporządzenie w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego (ESR) – przegląd

Ostatnia faza konsultacji publicznych rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego (ESR; Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r.) – III Etap legislacyjny – Przyjęcie przez Komisję. Ostateczny termin na przesłanie opinii to 15 września 2021 r.

Przegląd obejmuje rozporządzenie ustanawiające wiążące cele roczne w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych dla każdego kraju UE od 2021 do 2030 r. (rozporządzenie w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego)

Komisja zaproponowała podniesienie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych na 2030 r. do co najmniej 55 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r., aby do 2050 r. UE mogła przejść na neutralność klimatyczną (Fit for 55).

Komisja dokona przeglądu wszystkich stosownych polityk, aby zrealizować ten ambitny cel. Celem tych konsultacji jest zebranie opinii zainteresowanych stron na temat przeglądu rozporządzenia w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 do 2030 r. (rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego). Komisja pragnie zgromadzić informacje na temat zakresu i ogólnego poziomu ambicji rozporządzenia, stopnia, w jakim państwa członkowskie podzielają te ambicje, potencjalnej wymiany sektorów z dyrektywą EU ETS i rozporządzeniem LULUCF, mechanizmów elastyczności oraz istniejących systemów monitorowania, sprawozdawczości i zgodności. Konsultacje dotyczące rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego są publikowane jednocześnie z konsultacjami na temat dyrektywy EU ETS, rozporządzenia LULUCF oraz rozporządzenia w sprawie norm emisji CO₂ dla samochodów osobowych i dostawczych.

Link <https://pracodawcy.pl/fit-for-55-rozporzadzenie-w-sprawie-wspolnego-wysilku-redukcyjnego-esr-przeglad/>

3. Wzmocnienie rezerwy stabilności rynkowej w związku z przeglądem unijnego systemu ETS

Konsultacje publiczne w sprawie unijnych przepisów dotyczących funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu ETS (Decyzja PE i Rady (UE) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych) – Etap legislacyjny – Przyjęcie przez Komisję. Ostateczny termin na przesłanie opinii to 15 września 2021 r.

Ramy prawne mające zastosowanie w czwartym etapie EU ETS zostały zmienione w 2018 r., aby zapewnić redukcję emisji pozwalającą UE osiągnąć cel na rok 2030. Zmiany obejmowały między innymi wzmocnienie roli systemu EU ETS jako siły napędowej inwestycji poprzez zwiększenie tempa rocznej redukcji pułapów do 2,2 proc. począwszy od 2021 r. oraz wzmocnienie rezerwy stabilności rynkowej (mechanizmu ustanowionego przez UE w celu zredukowania nadwyżek uprawnień do emisji na rynku emisji oraz zwiększenia odporności systemu EU ETS na przyszłe wstrząsy).

Wprowadzenie rezerwy stabilności rynkowej w 2019 r. spowodowało podwyższenie i stabilizację cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla. To z kolei pomogło zredukować z roku na rok całkowite emisje o 9 proc. w 2019 r. (redukcja emisji z produkcji energii elektrycznej i ciepła o 14,9 proc., a w przemyśle wytwórczym o 1,9 proc.).

Komisja przygotowała wniosek dotyczący decyzji w sprawie wzmocnienia rezerwy stabilności rynkowej w związku z przeglądem unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji.

Link: <https://pracodawcy.pl/wzmocnienie-rezerwy-stabilnosci-rynkowej-w-zwiazku-z-przeqladem-unijnego-systemu-ets/>

- **Publikacje, stanowiska oraz inne informacje:**

Nowy pakiet klimatyczny UE (projekty legislacyjne) – Fit for 55

Fit for 55': delivering the EU's 2030 Climate Target on the way to climate neutrality

14 lipca 2021 r. Komisja Europejska przyjęła pakiet wniosków legislacyjnych mających na celu dostosowanie polityki UE w dziedzinie klimatu, energii, użytkowania gruntów, transportu i opodatkowania w taki sposób, aby obniżyć emisje gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 proc. do 2030 r. – w porównaniu z poziomami z 1990 r.

Celem horyzontalnym jest sprawienie, by Europa stała się pierwszym na świecie kontynentem neutralnym dla klimatu do 2050 r. i wprowadziła w życie Europejski Zielony Ład. Przedstawione przez Komisję projekty stanowią narzędzia prawodawcze, które służą realizacji celów zawartych w Europejskim prawie o klimacie oraz gruntownej transformacji naszej gospodarki i społeczeństwa zmierzającej do sprawiedliwej, ekologicznej i dostatniej przyszłości.

Pakiet składa się z 13 wniosków ustawodawczych – niektóre z nich są nowe, inne stanowią zmiany istniejących już przepisów. Do aktualizacji obowiązujących przepisów UE należą: rewizja unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS), reforma rozporządzenia o LULUCF (eng. Land Use, Land Use Change and Forestry), przegląd rozporządzenia ws. wspólnego wysiłku redukcyjnego (ESR), nowelizacja dyrektywy ws. energii odnawialnej (RED), nowelizacja dyrektywy o efektywności energetycznej (EED), rewizja dyrektywy ws. infrastruktury paliw alternatywnych (AFID), nowelizacja rozporządzenia określającego normy emisji CO₂ dla samochodów osobowych i dostawczych oraz rewizja dyrektywy ws. opodatkowania energii.

Do nowych propozycji legislacyjnych należą: nowa strategia leśna UE, mechanizm regulacji granicy emisji dwutlenku węgla (CBAM), instrument społeczny na rzecz działań na rzecz klimatu, ReFuelEU Aviation (dotycząca zrównoważonych paliw lotniczych) i FuelEU Maritime (dotycząca ekologizacji europejskiej przestrzeni morskiej).

Więcej informacji pod linkiem: <https://pracodawcy.pl/nowy-pakiet-klimatyczny-ue-projekty-legislacyjne-fit-for-55/>

Źródło: EUR-Lex, Komisja Europejska.